

PRÁVNÍ ROZBOR

VĚC: **STANOVISKO K VYBRANÝM PROBLÉMŮM ZÁKONA
Č. 424/1991 Sb.
Podnikání politických stran, e-shop, platební brána**

PRO: Česká pirátská strana, republikové předsednictvo (rp@pirati.cz)

OD: Mgr. Filip Hajný, advokát (filip@akhajny.eu)

DATUM: 23. února 2017

Obrátili jste se na mne se zadáním, které pro přehlednost kopíruji níže. Odpovědi na jednotlivé dotazy jsem včlenil přímo do textu (kurzívou).

Strana pojala záměr zřídit si vlastní e-shop, kde bychom prodávali trička, vlajky a bannery. Strana schválila, že tyto výrobky nebudou prodávány za vyšší cenu, než za kterou je nakoupíme, tedy není naším cílem vytvářet touto činností zisk. Výrobky nakupujeme sami od dodavatelů, které si vybereme, za ceny, které vysoutěžíme (dále jen "nákladové ceny"). Část těchto nakoupených výrobků rozdáme našim sympatizantům, část chceme prodat našim sympatizantům za nákladové ceny a část chceme prodat koncovým zákazníkům pomocí e-shopu, přičemž e-shopu je prodáme za nákladové ceny a ten si je dále distribuuje dál koncovým zákazníkům, kteří vedle nákladových cen platí i marži e-shopu (pokrývající náklady na zabalení, logistiku a doručení). Česká pirátská z toho tedy nemá a nemůže mít zisk, a proto jsem se domníval, že nejde o podnikání (tj. činnost zakázanou politickým stranám). Nicméně někteří kolegové mají jiný názor, a proto jsme se rozhodli u vás objednat stanovisko.

Vedle toho řešíme, za jakých podmínek lze používat princip platební brány/e-shopu pro příjem darů v souladu s nově schváleným § 17a zákona č. 424/1991 Sb.

Dotazy jsou následující, prosím o odpověď na každý dotaz a případně doporučení:

- 1. Může Česká pirátská strana v souladu se zákony nakupovat a prodávat vlastním jménem trička a jiný sortiment za předpokladu, že z této činnosti nemá žádný zisk (tedy prodává zboží za nákladové ceny), anebo jde o porušení zákazu podnikání podle zákona č. 424/1991 Sb. a strana je povinna za tímto účelem založit obchodní společnost?**

Piráti takto postupovat mohou. Jedním z definičních znaků podnikání je účel dosažení zisku, neboli kladného hospodářského výsledku. Takový záměr ve výše popsané činnosti zřetelně chybí a o podnikání se proto nejedná.

Lze doporučit obezřetné zpracování a řádné vedení kupní a prodejní dokumentace, aby bylo jednoduše prokazatelné, že předmětnými transakcemi nelze dosáhnout kladného hospodářského výsledku a není to ani jejich cílem.

Na uvedeném závěru nic nemění ani skutečnost, že pro účely ochrany spotřebitele by Piráti v některých případech prodejů patrně vystupovali v roli podnikatele. Zákonný zákaz podnikání politických stran s jistotou neslouží k ochraně spotřebitele, nýbrž k jiným, ryze veřejnoprávním účelům.

Piráti proto nejsou povinni založit obchodní společnost. Nicméně, zejména pokud by pro ni našli i jiný účel než výše popsanou činnost, může být toto řešení z dlouhodobého pohledu komfortnější, neboť by odpadla starost o to, zda v činnosti strany v určitém bodě nelze dovodit prvek podnikání. Je však třeba počítat s tím, že založení a provoz obchodní společnosti s sebou přinese náklady, které by jinak Pirátům nevznikly.

- 2. Může Česká pirátská strana ujednat s jinou právnickou osobu (dodavatelem e-shopu) smlouvu, aby tato jiná právnická osoba trička a jiný sortiment prodávala koncovým zákazníkům vlastním jménem s tím, že je od nás nakoupí za nákladové ceny a následně je koncovým zákazníkům prodá s marží pokrývající náklady na zabalení a distribuci, která bude výlučně příjmem e-shopu?**

Jde v podstatě o kupní smlouvu s ujednáními o dalším nakládání s prodávanými věcmi. Uzavření takové smlouvy možné je, ovšem s tím, že dodavatel e-shopu by neměl Pirátům poskytovat žádné plnění nad rámec nákladových cen, ani např. formou darů. Pokud by k takovým plněním docházelo, již by se mohlo jednat o zisk Pirátů a tedy i jejich podnikání.

- 3. Může si Česká pirátská strana objednat službu dodavatele platební brány takovou, že dárce přes webovou stránku dodavatele bude moci straně darovat prostřednictvím své platební karty, Paypalu nebo jiné platební služby částku podle své volby, přičemž z tohoto daru bude odvedena předem zveřejněná marže dodavateli platební brány a platební brána bude převádět zbylou část darů souhrnně měsíčně na zvláštní bankovní účet strany (viz § 17a odst. 3 zák. č. 424/1991 Sb.) a měsíčně dodávat seznam dárců (§ 19h odst. 1 písm. g téhož zákona)? Musí být tyto prostředky do převodu na bankovní účet strany na účtu některé instituce podle § 17a zák. č. 424/1991 Sb.?**

Politické strany jsou povinny veškeré příjmy z darů vést na zvláštním účtu u banky, platební instituce nebo instituce elektronických peněz, přičemž tento účet musí umožňovat bezplatný a nepřetržitý přístup třetích osob k zobrazování přehledu všech jednotlivých platebních transakcí na něm proběhlých.

Čistě textualistický výklad tohoto pravidla dovoluje i Vámi popsany postup, neboť zákon výslovně nepožaduje, aby zvláštní (tzv. transparentní) účet zachycoval i ty transakce, ke kterým došlo před připsáním dané částky na zvláštní účet. Je požadováno pouze to, aby byly zobrazovány transakce na zvláštním účtu. Pokud by tyto transakce probíhaly nikoli denně, ale souhrnně za měsíc, neodporuje to textu citovaného příkazu.

Problematictější je soulad navrženého postupu s účelem citovaného pravidla. Vzhledem k tomu, jaké údaje běžně zobrazují tzv. transparentní účty, lze předpokládat, že úmyslem zákonodárce bylo, aby poskytnuté dary byly veřejně zobrazovány jednotlivě (nikoli souhrnně) a co možná nejdříve poté, kdy byly dárce odeslány ve prospěch politické strany.

Protože se jedná o novou právní úpravu, účinnou teprve od 1.1. 2017, nelze při absenci relevantní judikatury dojít k jednoznačnému závěru, zda navrhované měsíční souhrnné platby jsou v souladu se

zákonem. Podle zlatého právního pravidla, že opatrnosti nikdy nezbyvá, lze však jistě doporučit, aby prodleva mezi odesláním daru a jeho zobrazením na transparentním účtu Pirátů byla co možná nejkratší.

Vzhledem k účelu zákona doporučuji, aby na zvláštním účtu bylo seznatelné, jaké konkrétní částky poskytl jednotliví dárce, tedy aby případný souhrn za určité období byl na zvláštním účtu znovu "rozložen" na jednotlivé transakce. V době zpracování tohoto stanoviska bohužel nemám dostatečné informace o tom, zda a jakým způsobem je možné toto technicky zajistit.

Pokud jde o dobu do převodu daru na zvláštní účet strany, jestliže po tuto dobu Piráti nebudou darované prostředky používat pro svoji činnost (což si zřejmě ani nelze představit), pak podle mého názoru ani nemusí být vedeny u některé instituce uvedené v ust. § 17a zák. č. 424/1991 Sb.

4. Může si Česká pirátská strana smluvně dohodnout s dodavatelem e-shopu (viz odstavec 2), že na stránkách e-shopu bude přímá možnost darovat peníze České pirátské straně v rámci objednávky za obdobných podmínek jako jsou uvedeny v bodu 3?

Platí obdobně to, co je uvedeno v bodu 3. Nespatřuji právně relevantní rozdíl v tom, zda platební brána bude nasmlouvána přímo Piráty, nebo "partnerským" e-shopem. Samozřejmě je nutné zajistit, aby prostředky přeposílané z platební brány byly identifikovatelné jako dary od skutečných konkrétních dárců, nikoli například od dodavatele e-shopu.

Mgr. Filip Hajný, advokát